

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อนในเขตกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานในการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อน และศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อน เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อนในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารหน่วยงาน/กลุ่มงาน นักสังคมสงเคราะห์ ครูช่างถนน/ครูอาสาสอน และผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งสิ้นจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมการวิจัยสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for Social Science) โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าไคสแควร์ (Chi - square) สรุปผล ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลพื้นฐาน

จากบุคลากรที่ตอบแบบสอบถาม 111 คน พบว่า บุคลากรมากกว่าครึ่งหนึ่งร้อยละ 56.8 เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 40-49 ปีมากที่สุดร้อยละ 31.6 เกือบครึ่งหนึ่งของบุคลากรร้อยละ 46.0 มีสถานภาพโสด บุคลากรครึ่งหนึ่งร้อยละ 50.5 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และทำงานในหน่วยงานตำแหน่งงานผู้ปฏิบัติงานมากที่สุดร้อยละ 54.1 บุคลากรส่วนใหญ่มากกว่าครึ่งร้อยละ 76.6 ทำงานในหน่วยงานสังกัดภาครัฐ และร้อยละ 23.4 ทำงานในหน่วยงานสังกัดภาคเอกชน บุคลากรมากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อยมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 6 ปีร้อยละ 55.9 และต่ำกว่า 6 เดือนร้อยละ 6.3 ซึ่งมีจำนวนน้อยที่สุด

2. ผลการปฏิบัติงานในการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อน

ผลการปฏิบัติงานในการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อนในเขตกรุงเทพมหานคร จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย การปรับสภาพร่างกาย อารมณ์ และสังคม การฝึกทักษะชีวิต การมีคุณธรรม จริยธรรม และการรู้จักตระหนักในตนเองและสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางในการดำรงชีวิตของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สรุปผล ดังนี้

ผลการศึกษาผลการปฏิบัติงานในการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อน พบว่า บุคลากรมีผลการปฏิบัติงานด้านการรู้จักตระหนักในตนเองและสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางในการดำรงชีวิตของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม อยู่ในระดับน้อยร้อยละ 2.43 รองลงมาเป็นผลการปฏิบัติงานด้านการฝึกทักษะชีวิต และด้านการปรับสภาพร่างกาย อารมณ์ และสังคม อยู่ในระดับน้อยร้อยละ 2.32 และมีผลการปฏิบัติงานด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับน้อยร้อยละ 2.22 โดยมีผลการปฏิบัติงานด้านการรู้จักตระหนักในตนเองและสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางในการดำรงชีวิตของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม อยู่ในระดับน้อยที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด

3. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อน

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อนในเขตกรุงเทพมหานคร จากการบริหารงานด้านการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อนในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ สรุป ดังนี้

ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อน พบว่า การดำเนินงานด้านงบประมาณมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 2.76 รองลงมาเป็นการดำเนินงานด้านการจัดการมีปัญหาอุปสรรค อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 2.73 การดำเนินงานด้านบุคลากรมีปัญหาอุปสรรค อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 2.72 และการดำเนินงานด้านวัสดุอุปกรณ์มีปัญหาอุปสรรค อยู่ในระดับน้อยร้อยละ 2.50 โดยการดำเนินงานด้านวัสดุอุปกรณ์เท่านั้นที่มีปัญหาอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านอื่น ๆ มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง และค่าเฉลี่ยสูงสุดด้านงบประมาณ

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อนในเขตกรุงเทพมหานคร” ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงผลการปฏิบัติงานและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งสามารถนำผลวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อนในเขตกรุงเทพมหานครให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบันและอนาคต ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อน ดังนี้

ด้านนโยบาย

ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับนโยบายการจัดการศึกษาแก่เด็กเร่ร่อนและให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับเด็กเร่ร่อนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อน

ด้านการบริหารงาน

แนวทางการเตรียมความพร้อมในการบริหารงานและการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อนในหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรดำเนินการ ดังนี้

ด้านบุคลากร

1. การจัดสรรอัตราบุคลากรให้เพียงพอกับภาระงานด้านการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อนที่จะเพิ่มมากขึ้นและควรจัดการศึกษาเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถศึกษาและดูแลเด็กได้อย่างลึกซึ้ง การแก้ไขกฎระเบียบเกี่ยวกับการจัดจ้างบุคลากรให้สามารถสรรหาและคัดเลือกบุคลากรที่เหมาะสมกับงานได้ เช่น ระบบการคัดเลือกต้องให้ความสำคัญกับความรัก ความสนใจ และทัศนคติต่อกลุ่มเป้าหมาย

2. การจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อนควรใช้ทีมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนและศึกษาสภาพปัญหาของเด็กเร่ร่อน การทำงานที่ผสมวิชาชีพ เช่น นักศึกษาศาสตร์ นักสังคมสงเคราะห์ นักกฎหมาย เป็นต้น เพื่อให้กลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวข้องได้ใช้ความรู้ความสามารถเฉพาะวิชาชีพร่วมกันวางแผนจัดการเรียนการสอนแก่เด็กเร่ร่อน

3. ควรมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรระดับปฏิบัติการให้เฉพาะครูผู้สอนด้วยวิธีการจัดฝึกอบรมสัมมนาทางวิชาการ การศึกษาดูงาน การสนับสนุนบุคลากรให้ศึกษาต่อเพื่อเพิ่มคุณวุฒิและเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร

ด้านงบประมาณ

1. ควรให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนแก่บุคลากรกรณีทำงานล่วงเวลาซึ่งอาจจะหมายถึงการที่ต้องทำงานไม่เป็นเวลา
2. กำหนดอัตราเงินเดือนให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคลากร และเพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน
3. ควรระดมทุนสนับสนุนจากแหล่งต่าง ๆ เพิ่มเติมเพื่อให้เพียงพอกับภาระงานด้านการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อน

ด้านวัสดุอุปกรณ์

1. ควรมีการจัดหาสถานที่ซึ่งอาจจะหมายถึงสถานที่ที่เหมาะสมในแหล่งชุมชนหรือสถานที่ที่เด็กเร่ร่อนชอบรวมตัวกัน
2. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการเรียนการสอนให้เพียงพอ และปรับปรุงวัสดุให้มีความทันสมัยมากขึ้น

ด้านการจัดการ

1. ควรมีการวางแผนงานดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อนอย่างชัดเจน
2. ควรมีมาตรการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ด้านการปฏิบัติงาน

แนวทางการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษานอกระบบแก่เด็กเร่ร่อน ดังนี้

1. ควรส่งเสริมให้บุคลากรจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนาความรู้ความสามารถของเด็กเร่ร่อนตามนโยบายที่หน่วยงานกำหนดขึ้น
2. ควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กซึ่งอาจจะใช้วิชาชีพอื่น ๆ มาช่วยตัดสินใจเลือกกิจกรรม

3. กิจกรรมที่จัดขึ้นจะต้องมีความพร้อม หลากหลาย ยืดหยุ่น และสร้างความสนใจของเด็กเร่ร่อนไม่เครียดจนเกินไป เช่น การจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด และการจัดทำทัศนศึกษาเพื่อเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรใช้เด็กเร่ร่อนที่กำลังศึกษาอยู่ในการศึกษานอกระบบทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและความต้องการของเด็กเร่ร่อน เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาแก่เด็กเร่ร่อนต่อไป

ชำนาญก หอสมุด